

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2022-1071

16.12.2022

KLP Skadeforsikring AS

Ansvar

Truffet av ball i hodet – kommune ansvarlig som eier av flerbrukshall og/eller arrangør?

Klager ble truffet i hodet av en ball under et åpningsarrangement for en flerbrukshall i 2014. Sikrede (kommunen) var både arrangør og eier av flerbrukshallen. Klager befant seg ved fotballbanens sidelinje og stod og snakket med bekjente slik at hun ikke var oppmerksom på ballen. Etter hendelsen har klager vært helt eller delvis ute av arbeid og ble innvilget 50 % uføretrygd i september 2019. Klager fikk innvilget 100 % uføretrygd i 2021. Klager søkte erstatning under sikredes ansvarsforsikring i 2021 og anførte at det var erstatningsbetingende uaktsomt av sikrede å ikke sikre langsiden langs fotballbanen. Uansett gjaldt det et ulovfestet objektivt ansvar. Selskapet avviste at det forelå ansvarsgrunnlag for sikrede og anførte at kravet uansett var foreldet. Nemnda kom til at det ikke var sannsynliggjort et ansvarsgrunnlag for sikrede.

Saksfremstilling

Saken gjelder erstatningskrav under kommunens ansvarsforsikring for skade etter at klager ble truffet i hodet av en fotball under et åpningsarrangement for en flerbrukshall.

Sikrede (kommunen) var arrangør for et åpningsarrangement for en flerbrukshall i 2014. Sikrede var også eier av flerbrukshallen. Åpningsarrangementet var åpent for allmenheten, og det var ulike arrangementer i løpet av dagen, herunder fotballkamper.

Klager deltok på åpningsarrangementet og ble truffet i venstre tinning av en fotball. Klager befant seg på dette tidspunkt rett ved fotballbanens sidelinje. Hun stod og snakket med bekjente og var derfor ikke oppmerksom på ballen.

Klager har i perioden etter hendelsen vært helt eller delvis ute av arbeid. Klager fikk innvilget 50 % uføretrygd i september 2019. Nav innvilget 22.10.21 klagers søknad om å øke uføreggraden fra 50 % til 100 %.

Klager søkte erstatning 4.5.21 for inntekts- og pensjonstap under sikredes ansvarsforsikring. Selskapet avsto kravet 30.7.21 under henvisning til at det ikke var dokumentert et ansvarsgrunnlag for kommunen. Klager påklaget avgjørelsen, og selskapet opprettholdt sitt standpunkt etter en ny vurdering.

Klager krever erstatning for inntekts- og pensjonstapet hun ble påført som følge av skaden som oppstod under arrangementet 23.8.14 og anfører at skaden har oppstått som følge av sikredes erstatningsbetingende uaktsomhet.

Kravet er ikke foreldet. Klager hadde ikke foranledning til å reise søksmål før hun i 2018/2019 innså at plagene ikke gikk over, og at hun havnet på varig ytelse. Uansett kan ikke inntektstap fra mai 2018 og frem til dags dato som foreldet, jf. reglene suksessiv foreldelse.

Det er på det rene at sikrede som arrangør kan bli ansvarlig for manglende sikkerhetstiltak, jf. RG-2012-425. Sikredes manglende sikring var i strid med sikkerhetsbestemmelser gitt av NFF. Skaden kunne vært unngått dersom det hadde vært sperret av en sikkerhetssone, eller dersom området hadde vært sikret med et nett eller gjerde. Sikrede hadde også andre sikringsalternativer som for eksempel bruk av ballgutter eller sikkerhetsvakter som rettledet publikum om hvor det ville være trygt å gå. Sikrede har i ettertid gjennomført sikkerhetstiltak ved at det er satt opp gjerder/barrierer og tribuner.

I alle tilfeller er sikrede ansvarlig på ulovfestet objektivt grunnlag. Sikrede som arrangør og anleggseier er nærmere å bære risikoen for skaden enn klager. Det var ikke gjennomført noen form for sikkerhetstiltak som skjermet mennesker i området rundt hallen. Dette kunne vært gjort med flere enkle virkemidler. Skademekanismen – ball mot hodet – er et typisk utslag av den risiko som ballspill innebærer. Hendelsen er sammenlignbar med RG-1988-583, hvor halleier på ulovfestet objektivt grunnlag ble ansvarlig for en skade en publikumer ble påført av en puck.

Hvorvidt risikoen var "ekstraordinær" skal drøftes med utgangspunkt i skadelidtes ståsted. Klager hadde ingen foranledning til å beskytte seg mot ballen. Situasjonen var uventet og ligger utenfor hva hun må tåle. På normale dager ville antall mennesker i området vært langt mindre. Sannsynligheten for skade på åpningsarrangementet var derfor høyere enn den man møter i dagliglivet. Deltakerne på arrangementet ble derfor utsatt for en fare som oversteg daglivets risiko.

Uansett forelå det uforsvarlig ordning i form av manglende sikkerhetstiltak, hvilket også medfører et objektivt ansvar. Sikrede kunne med enkelhet ha sikret banen slik at risikoen for skader hadde blitt redusert.

Selskapet avviser ansvar og anfører at kravet er foreldet, jf. foreldelsesloven § 9.

Uansett foreligger det ikke ansvarsgrunnlag for sikrede. Det er ikke dokumentert at gangarealet utenfor hallen var uforsvarlig utformet eller avviker fra andre tilsvarende anlegg.

Sikkerhetsbestemmelsene fra NFF kan ikke forstås slik at en arrangør plikter å forby ferdsel eller opphold innenfor sikkerhetssonen.

Det var ikke uaktsomt av sikrede å ikke ha reklameskilt eller tribuner plassert ut på åpningsdagen, slik det er oppført per i dag. Det er ingen faktiske krav om fysiske sperringer, og det er ikke sannsynliggjort at idrettsanlegget var beheftet med konkrete mangler.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapet er ansvarlig under sikredes ansvarsforsikring.

Nemnda slutter seg her til sekretariatets vurdering:

Ansvar på subjektivt grunnlag – culpa-ansvaret

Spørsmålet er om sikrede er ansvarlig for klagers personskade.

Et erstatningsansvar forutsetter at det foreligger ansvarsgrunnlag, økonomisk tap og årsakssammenheng mellom den ansvarsbetingende handling og det aktuelle tapet. Det er kravstiller som har bevisbyrden for at vilkårene for erstatning foreligger. Sekretariatet legger til grunn at det på nåværende tidspunkt ønskes en vurdering av om det foreligger ansvarsgrunnlag for sikrede.

Sekretariatet oppfatter det slik at klager hovedsakelig anfører at det var uaktsomt av sikrede som anleggseier, eventuelt som arrangør, å ikke sikre langsiden av fotballbanen på en slik måte at dette hindret baller i å treffe publikum som befant seg i området mellom fotballbanen og flerbrukshallen.

Ansvar på dette grunnlag forutsetter at sikrede har opptrådt culpøst ved å ikke sikre fotballbanen ytterligere, enten i egenskap av anleggseier eller som arrangør. Om en handling anses som uaktsom eller ikke, vil bero på

en konkret vurdering der risikoen for skade, om skadeevnen har vært synbar eller påregnelig og skadevolders handlingsalternativer er sentrale vurderingstemaer.

Sekretariatet legger til grunn at sikre som arrangør eller anleggseier vil kunne bli erstatningsansvarlig for en eventuell uaktsom sikring, jf. blant annet **RG-2012-425**, som gjaldt spørsmålet om en basketballspiller var erstatningsansvarlig etter at en tilskuer ble påført en nakkeskade da hun ble truffet i hodet av en ball. Saken gjaldt ikke ansvar for arrangøren, men lagmannsretten uttalte at et eventuelt ansvar for å plassere publikum for nærme banen kunne påhvile arrangøren. Sekretariatet kan ikke se at dommen for øvrig har spesiell overføringsverdi til denne sak.

Klager har fremlagt "Sikkerhetsbestemmelser – Norges Fotballforbund" og vist til pkt. 2.2.1 "Sikkerhetssoner":

Sikkerhetssonen (avstand fra sidelinjen/mållinjen til nærmeste hindring) SKAL være 5 m bak mållinjen og 4 m utenfor langsiden i NFF-administrerte serier.

Linjen bak mål kan skrånes fra 3m ved cornerflagget ved skjæringen ved 5m-linjen.

Sekretariatet har oppfattet det slik at den aktuelle fotballkampen var en del av en fotballturnering for aldersklasse ti år, og at den aktuelle fotballkampen ble spilt i en NFF-administrert serie. Sekretariatet legger derfor til grunn at sikkerhetsbestemmelsene gjaldt for den aktuelle fotballkampen. Slik sekretariatet leser bestemmelsen i pkt. 2.2.1, skal det ikke være "hindringer" i en sikkerhetssone på 4 meter utenfor langsiden. Sekretariatet antar at dette er en bestemmelse som er gitt av hensyn til spillerens sikkerhet. Videre antar vi at mennesker ikke vil være å anse som en "hindring", og at bestemmelsen derfor ikke forbyr mennesker å oppholde seg i sikkerhetssonen. Etter sekretariatets syn pliktet derfor ikke sikre å sørge for sperringer slik at det ikke var mulig for personer å oppholde seg i sikkerhetssonen, eller sørge for sikringer som hindret ballen å havne i sikkerhetssonen.

Klager har videre vist til pkt. 2.3 "*Legetjeneste/førstehjelp*":

Norges Idrettsforbunds norm for lege/førstehjelpstjeneste skal være gjeldende. Vi gjør spesielt oppmerksom på arrangørens ansvar ved arrangement av turneringer der mange lag deltar og risikoen for skader er stor.

Den nevnte normen er ikke fremlagt for sekretariatet, og det er derfor uklart for sekretariatet hvorvidt denne var oppfylt eller ikke. Vi kan uansett ikke se at det er dokumentert årsaksakssammenheng mellom et eventuelt brudd og skaden.

For øvrig følger det av pkt. 2.4.1 "*Sikkerhet*":

Ved avvikling av fotballkamper er arrangøren ansvarlig for publikums, funksjonærens, og utøverens sikkerhet.

...

Sekretariatet er enig i at et eventuelt brudd på en sikkerhetsbestemmelse, forskrift eller lignende, vil være et moment i culpavurderingen som vil kunne tale for ansvar for sikre. Slik saken er opplyst for sekretariatet finner vi det imidlertid ikke dokumentert at det forelå noen konkrete bestemmelser eller forskrifter som krever at sikre skulle ha sikret den aktuelle banen annerledes.

I klagen er det vedlagt bilder tatt 24.2.21 som viser at det er oppført gjerder/barrierer med reklameskilt, samt tribuner, på den aktuelle langsiden.

Det er uklart for sekretariatet om formålet med disse installasjonene var å sikre området. Gjerdene med reklameskilt synes uansett ikke å være tilstrekkelig høye til at de ville ha hindret ballen fra å treffe hodet til klager. Samtidig antar vi at en tilskuer sittende på tribunen vil være like utsatt for å bli truffet av en ball som skytes ut av banen. Det synes lite trolig at formålet med en tribune på en begrenset del av langsiden primært er å sikre fotgjengere som passerer langs banen.

At anlegget eventuelt sikres bedre etter en skade kan etter vår oppfatning ikke anses som en erkennelse av ansvar for den skade som har oppstått. Selv om det kan tenkes aktuelle sikringsalternativer som kunne ha forhindret skaden i dette konkrete tilfellet, er ikke dette tilstrekkelig for å statuere et ansvar basert på culpa.

Risikoen for hodeskader hos publikum på en fotballkamp må anses for å være relativt lav. Sekretariatet kan ikke se at sikre utsatte klager for en risiko utover det en som publikum måtte påregne under en fotballkamp eller et slik åpningsarrangement. Selv om det ikke nødvendigvis er avgjørende, kan ikke

sekretariatet se at det er dokumentert at anlegget skiller seg fra andre tilsvarende anlegg hva gjelder sikring.

Etter en konkret helhetsvurdering er sekretariatet at det ikke er sannsynliggjort et erstatningsansvar for sikrede på culpabrunnlag.

Ulovfestet objektivt ansvar

Klager har videre anført at sikrede er ansvarlig på ulovfestet objektivt grunnlag.

Sikrede var i dette tilfellet både arrangør av arrangementet og eier av anlegget. Sekretariatet antar derfor at det ikke får avgjørende betydning om et eventuelt ansvar plasseres hos sikrede som eier eller hos sikrede som arrangør, og vi vil i det følgende vurdere dette samlet.

I Tjomsland, Steinar, "Erstatning og Idrett", *Idrett og jus*, 2. utg. 1992, s. 157–187 legges det til grunn at hovedregelen er at det ikke foreligger et objektivt ansvar for arrangør eller anleggseier, selv om det kan tenkes på enkelte områder.

Ansvar på objektivt grunnlag forutsetter at det må dreie seg om en ekstraordinær, stadig og typisk risiko. Med ekstraordinær risiko menes en risiko som vesentlig overstiger dagliglivets risiko.

Klager har vist til dom inntatt i RG-1988-583 hvor en publikumer mistet synet på det ene øyet etter at han hadde blitt truffet av en puck i ansiktet under en ishockey kamp. Skadelidte stod på skadetidspunktet et sted på tribunen som betegnes som en risikosone nær målområdet, og hvor det ikke var montert glass over vantet. Lagmannsretten kom til at anleggseier var ansvarlig for den manglende sikringen på objektivt grunnlag:

Den risiko publikum utsettes for på en usikret ishockeyarena må sies å være større enn dagliglivets. Pucken rammer helt tilfeldig og det finnes ingen reell mulighet til beskyttelse mot skader utover egen aktsomhet. I mange tilfeller vil selv ikke dette være tilstrekkelig. Videre er en puck i høy hastighet meget farlig og således en risikofaktor som er større enn den man til vanlig møter i dagliglivet. Retten vil derfor anse at den risiko man løper på en usikret ishockeyarena er langt større enn den tålegrense rettspraksis har lagt til grunn i f.eks. svingdørdommene.

Etter dette anser retten at en usikret hockeyarena er et så særpreget og ekstraordinært faremoment for publikum at det bør statueres et objektivt ansvar for skader publikum får på en slik arena. Etter rettens mening er anleggseieren nærmere til å pålegges et slikt ansvar enn arrangøren

Etter sekretariatets syn representerer en usikret ishockeyhall en langt større risiko enn en fotballbane. En puck er hard og veier mellom 156 og 170 g og skytes som oftest med stor kraft. Den aktuelle hockeyhallen huset toppseriehockey og var ofte fullsatt, som på skadedagen. Selv om også en fotball som skytes ut av banen under en fotballkamp kan være forbundet med en skaderisiko, kan likevel ikke sekretariatet se at denne risikoen overstiger den risikoen man møter ellers i dagliglivet. Etter en samlet vurdering er sekretariatet derfor av den oppfatning av at klager ikke ble utsatt for en risiko utover det en som publikum måtte påregne under en fotballkamp eller et slik åpningsarrangement. Etter vårt syn er ikke risikoen så ekstraordinær at den kan gi grunnlag for et objektivt ansvar.

Uforsvarlig ordning

Til slutt har klager anført at sikrede er ansvarlig for uforsvarlig ordning på grunn av manglende sikkerhetstiltak i området rundt kunstgressbanen.

I juridisk teori er det med henvisning til blant annet Rt. 1970 s. 1192 lagt til grunn at det finnes et objektivt ansvar for uforsvarlig ordning som er en variant av det ulovfestede objektive ansvaret, jf. blant annet Nygaard, Skade og ansvar, 2014, s. 277–278:

Slik eg oppfattar domsmaterialet, er føresetnaden at minstekrava for ulovfest objektivt ansvar også gjeld i desse tilfelle, men med visse modifikasjonar. Ein modifikasjon er at ein fokuserer på *risikoen ved mangelen*, i kombinasjon med vedkomande verksemd eller drift, ting eller innretning. Denne risikoen er *unngåeleg*, mangelen og dermed risikoen kunne vore fjerna eller eliminert. Dette i motsetning til ved *reint* objektivt ansvar, der poenget ikkje prinsipielt er å fjerna risikoen, men å ta skadebotansvar for ein risiko som ikkje er til å unngå, dvs. som er *uungåeleg* ... Dette at risikoen ved uforsvarleg ordning er unngåeleg, gjer at minstekravet om stadig risiko får eit anna innhald.

Sekretariatet forstår dette slik at det ikke stilles mindre krav for ansvar selv om ansvaret begrunnes i uforsvarlig ordning. Som nevnt over er sekretariatet av den oppfatning av at det ikke er grunnlag for å

konstatere at risikoen ved fotballbanen som innretning, eller fotballkampen som sådan, overstiger dagliglivets risiko. Sekretariatet kan derfor ikke se grunnlag for at det kan begrunnes et objektivt ansvar med uforsvarlig ordning i dette tilfellet.

Konklusjon

Sekretariatet har etter dette kommet til at det ikke er sannsynliggjort et ansvarsgrunnlag for sikrede. Vi finner det derfor ikke hensiktsmessig å ta stilling til om klager har lidt et økonomisk tap og årsakssammenheng. Videre finner vi det heller ikke nødvendig å ta stilling til om hele eller deler av kravet er foreldet.

Klagen kan etter dette ikke føre frem.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (selskapsrepresentant) og Hege Sundby (forbrukerrepresentant).